

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi

Avustustoiminnan yleiset periaatteet
15.5.2024

Avustustoiminnan yleiset periaatteet

Alkusanat

Pirkanmaan hyvinvointialue myöntää avustuksia alueellaan hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävään, hyvinvointialueen strategian mukaiseen toimintaan, joka täydentää hyvinvointialueen tuottamia palveluita. Avustusten myöntämisessä noudatetaan kansallisia säädöksiä ja ohjeita. Avustuksia voidaan myöntää talousarvion puitteissa. Lisäksi hyvinvointialueella vahvistetaan tarvittaessa avustustoiminnan yleiset periaatteet sekä myöntämisperusteet.

Pirkanmaan hyvinvointialueen avustukset ovat harkinnanvaraisia julkisia avustuksia. Myönnettyyn rahoitukseen avustuksien muodossa liittyy vastikkeettomuus. Tämä tarkoittaa sitä, että myönnetyn rahallisen avustuksen vastineeksi hyvinvointialue ei saa tavaroita, palveluita tai muita suoritteita.

Pirkanmaan hyvinvointialueen avustustoiminnassa noudatetaan hyvän hallinnon perusteita hallintolain (434/2003) mukaisesti. Yleisten hallintomenettelyä koskevien esteellisyysmääräysten mukaisesti esteellinen henkilö ei saa osallistua avustusten valmisteluun, käsittelyyn, päätöksentekoon tai täytäntöönpanoon liittyviin tehtäviin. Henkilön tulee itse ilmoittaa jääviydestään mahdollisimman ajoissa.

Ohjeet avustusten hakemiseen, hakuajat, sähköiset hakulomakkeet sekä vastuuhenkilöiden yhteystiedot löytyvät Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta. Verkkosivuille on liitetty myös avustusten myöntämisperusteet.

Avustusten yleiset periaatteet

Pirkanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 10a §:n mukaisesti aluehallitus päättää avustusten maksamisen periaatteista ja avustusten myöntämisestä, jollei päätösvalta kuulu muun hyvinvointialueen viranomaisen toimivaltaan. Järjestöavustusten, eli kumppanuus- ja yleisavustusten, myöntäminen kuuluu hallintosäännön mukaisesti asiakkuus- ja laatujaoston tehtäväksi (HS 12 §). Pirkanmaan aluehallitus on päättänyt 26.6.2023 § 183 Pirkanmaan hyvinvointialueen kohdeavustusten päätösvalan siirtämisestä viranhaltijalle. Aluehallitus voi myöntää harkintansa mukaan myös muita avustuksia.

Avustusta voidaan myöntää hakijalle, jonka kotipaikka ja toiminta ovat Pirkanmaalla tai, jonka säännöllinen toiminta sijoittuu Pirkanmaan alueelle. Avustettavien järjestöjen tulee toiminnassaan noudattaa voimassa olevia lakeja ja asetuksia, hyviä tapoja sekä yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita. Euroopan unionin oikeuden mukaan valtiontuet yritystoiminnalle ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä (Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus SEUT, 107 artiklan 1 kohta). Yritys-käsitteeseen luetaan kuuluvaksi myös yhdistykset, säätiöt ja kolmannen sektorin toimijat, mikäli he harjoittavat taloudellista toimintaa tarjoten markkinoilla tavaroita tai palveluita. Avustuksissa tulee huomioida myönnettävien avustusten kilpailu- ja kauppavaikutusten lisäksi valtiontukisääntely, jonka näkökulmasta yritys on taloudellista toimintaa harjoittava yksikkö riippumatta sen oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Näin ollen, vaikka yritys olisi määritellyt voittoa tavoittelemattomaksi, siltä osin kuin se toimii markkinoilla, siihen voidaan soveltaa valtiontukisääntelyä. Valtion tueksi luetaan julkisen sektorin, johon kuuluvat valtio, kunta, kuntayhtymä tai muu julkisen tahon yhteisölle myöntämä tai julkisesta tahosta johtuva tuki. Palvelujen tuottaminen ja yleishyödyllinen toiminta on erotettava selvästi toisistaan, joko erilliseen säätiöön tai yhtiöön, tai yhdistyksessä ainakin omalle kustannuspaikalle. Julkista avustusta voi saada vain yleishyödylliseen toimintaan. Avustusta ei myönnetä uskonnon tai puoluepolitiikan harjoittamiseen.

Pirkanmaan hyvinvointialueen avustusten myöntämisessä sovelletaan seuraavia yleisiä periaatteita:

1. Avustusta myönnetään vain yleishyödylliseen toimintaan. Avustuksella ei saa olla kilpailua vääristäviä vaikutuksia. Avustusta ei myönnetä toimintaan, jonka mahdollista tuottoa käytetään omistajiensa hyväksi.
2. Avustettavan toiminnan tulee täydentää Pirkanmaan hyvinvointialueen toimintaa. Lisäksi avustettavan toiminnan tulee olla alueellista tai koko hyvinvointialueen tasoista.
3. Avustusta ei myönnetä uskonnon tai puoluepolitiikan harjoittamiseen.
4. Pirkanmaan hyvinvointialue myöntää samaan toimintaan avustusta vain yhden avustuksen muodossa.
5. Avustus on aina osarahoitus haun kohteena olevan toiminnan rahoittamiselle. Avustuksen saajalla tulee olla myös muuta rahoitusta toiminnan järjestämiseksi.
6. Avustuksilla ei tueta käyttöomaisuuden hankintaa.
7. Saatua avustusta ei saa käyttää varainhankinnan tai liike- ja sijoitustoiminnan menoihin eikä rahoitusomaisuutensa tai muiden pitkäaikaisten sijoitustensa lisäämiseen.
8. Avustuksia ei myönnetä toimintaan, jonka hyvinvointialue on kilpailuttanut tai jota hyvinvointialue ostaa hakijalta. Avustusten myöntäminen ei saa vaikuttaa tarjouskilpailutuksessa hinnoitteluun tai sisältöön.
9. Avustusta voidaan myöntää ainoastaan hakijoille, joiden hakemus on saapunut annettuun määräaikaan mennessä.
10. Myönnetty avustus on hakijakohtainen. Sitä ei saa siirtää edelleen muun yhteisön käytettäväksi.
11. Avustettavien järjestöjen tulee noudattaa toiminnassaan voimassa olevia lakeja ja asetuksia sekä hyviä tapoja ja yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita.
12. Avustus on käytettävä sen vuoden toimintaan, johon avustus on myönnetty. Perustelluista syistä avustusta voi anoa siirrettäväksi seuraavalle vuodelle. Hyvinvointialue voi periä mahdollisesti käyttämättä jääneen avustuksen takaisin mm. hyvinvointialueen tilinpäätösaikataulu huomioiden.

Avustusten myöntämisperusteet

Avustuksia myönnetään järjestötoimintaan, joka on hyvinvointialueen strategian mukaista, noudattaa avustustoiminnan yleisiä periaatteita ja on hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävää sekä palvelee alueellisesti tai koko hyvinvointialueen tasoisesti Pirkanmaan asukkaita. Alueellisuus/hyvinvointialueen tasoisuus tarkoittaa sitä, että toimintaan on mahdollista osallistua yhdenvertaisesti kotikunnasta riippumatta. Järjestöllä tulee olla realistiset mahdollisuudet toteuttaa toimintaa väestöpohja huomioon ottaen. Järjestöt voivat hakea avustuksia yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti.

Hakijalla tulee olla päivitettyt tiedot palvelutietovarannossa (PTV) ja/tai Lähellä.fi-palvelussa.

Hyvinvointialueen **kumppanuus- ja yleisavustuksia** myönnetään sellaiseen järjestöjen toimintaan, joka täyttää seuraavat kriteerit:

- Täydentää hyvinvointialueen tuottamia palveluja ja tekee yhteistyötä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden tai pelastuspalveluiden kanssa
- Vastaa hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvoinnin vajeisiin
- Toteuttaa hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmien strategisia painopisteitä
- Oma riittävät taloudelliset toimintaedellytykset

Kumppanuus- ja yleisavustusta myönnetään Pirkanmaalla vähintään yhden vuoden ennen hakua toimineille rekisteröityneille järjestöille.

Kumppanuusavustukset

Hyvinvointialue myöntää kumppanuusavustuksia sen lakisääteisiä tehtäviä täydentävään toimintaan silloin kun toiminta on joko alueellista tai koko hyvinvointialueen tasoista. Kumppanuusavustuksilla tuetaan toimintaa, jonka perusrahoitus tulee Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAlta, ESR-hankerahoituksena ELY-keskukselta tai eri ministeriöiltä. Pirkanmaan hyvinvointialueen myöntämä avustus toimii toiminnan täydentävänä julkisena rahoituksena. Kumppanuusavustusta saavien järjestöjen kanssa käydään keskustelut yhteistyöstä.

Kumppanuusavustus on käytettävä sen vuoden toimintaan, jolle avustus on myönnetty. Avustusta ei voida siirtää seuraavalle vuodelle ilman avustuksen myöntäjän lupaa. Kumppanuusavustusta myönnetään toimintaan, joka on avointa muillekin kuin jäsenille.

Yleisavustukset

Pirkanmaan hyvinvointialue voi myöntää yleisavustuksia järjestölle joko koko toimintaan tai vain osaan toiminnasta.

Yleisavustus on käytettävä sen vuoden toimintaan, jolle avustus on myönnetty. Avustusta ei voida siirtää seuraavalle vuodelle ilman avustuksen myöntäjän lupaa. Yleisavustusta myönnetään toimintaan, joka on avointa muillekin kuin jäsenille.

Kohdeavustukset

Pirkanmaan hyvinvointialue voi myöntää kohdeavustuksia kertaluonteisen, yksittäisen tapahtuman, projektin tai hankkeen toteuttamiseen. Kohdeavustuksia ei myönnetä:

- hakijan perustoimintaan luettavaan toimintaan, ja jota tuetaan yleisavustuksella.
- voittoa tuottavaan toimintaan, tai toimintaan jonka keskeisenä tarkoituksena on varainhankinta.
- investointeihin ja kiinteään tai irtaimen omaisuuden hankintaan tai perusparantamiseen.

Kohdeavustus on käytettävä sen vuoden toimintaan, jolle avustus on myönnetty. Avustusta ei voida siirtää seuraavalle vuodelle ilman avustuksen myöntäjän lupaa. Kohdeavustusta myönnetään toimintaan, joka on avointa muillekin kuin jäsenille.

Avustusten hakeminen, käsittely ja päätös

Hakeminen

Avustusten hakuajat ja hakemusten viimeiset jättöajankohdat ilmoitetaan Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Hakemus liitteineen toimitetaan ensisijaisesti sähköisellä hakulomakkeella.

Tarvittaessa hakemuksen liitteineen voi toimittaa Pirkanmaan hyvinvointialueen kirjaamoon: Finn-Medi 5, Biokatu 12, 3.krs tai postitse PL 272, 33101 Tampere.

Hakemuksen katsotaan saapuneen määräaikana, mikäli se on saapunut sähköiseen tietokantaan tai Pirkanmaan hyvinvointialueen kirjaamoon hakuilmoituksessa ilmoitettuun ajankohtaan mennessä. Myöhässä saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

Hakemuksia voidaan pyytää täydennettäväksi hakuajan jälkeen, käsittelyn aikana. Puutteellinen hakemus, jota ei ole korjattu tai täydennetty ensimmäisen täydennyspyynnön mukaisesti ja määräajassa, voidaan hylätä.

Pirkanmaan hyvinvointialueelle toimitettu asiakirja tulee julkiseksi lain mukaisesti (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999) kun se on vastaanotettu hyvinvointialueella. Julkisuus koskee myös avustushakemuksia, niiden täydennyksiä ja avustusten käyttöä koskevia selvityksiä. Julkinen asiakirja voi sisältää salassa pidettäviä osia. Salassa pidettäviä ovat esimerkiksi tiedot henkilön vuosituloista, järjestön jäsentiedot sekä tiedot liikesalaisuudesta.

Hakemuksen asiakirjoihin ei tule liittää salassa pidettäviä henkilötietoja, kuten henkilötunnuksia ja terveystietoja. Hakemuksen lähettäjä voi merkitä asiakirjaan, mitkä tiedot se katsoo salassa pidettäviksi. Pirkanmaan hyvinvointialue päättää niiden mahdollisesta salassapidosta. Hyvinvointialueen vastuulla on huolehtia siitä, ettei sivullisten tietoon päädy sellaisia saapuneiden hakemusten tai selvitysten osia, jotka ovat julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä.

Käsittely

Avustuksia päätettäessä huomioidaan avustettavan toiminnan sisältö, laajuus sekä suunnitelmallisuus. Lisäksi kiinnitetään huomiota hakijan omarahoitusosuuteen sekä

mahdollisten edellisinä vuosina saatujen avustusten käyttötarkoitusten toteutumiseen. Hakijan taloudellinen tilanne huomioidaan avustuksen tarpeellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden kannalta. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei aiemmin myönnettyjen avustusten osalta ole ilmennyt epäselvyyksiä.

Avustusta myönnetään vain yleishyödylliseen toimintaan. Avustusten myöntämisessä huomioidaan valtiontukisääntely ja myönnettävän avustuksen kilpailu- ja kauppavaikutukset. Valtion tukia ei voida Euroopan unionin oikeuden mukaisesti myöntää yritystoimintaan. Käsite yritys kattaa myös yhdistykset, säätiöt ja kolmannen sektorin toimijat, mikäli he harjoittavat taloudellista toimintaa tarjoten markkinoilla tavaroita tai palveluita.

Päätöksenteko

Hallintosäännön mukaisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen asiakkuus- ja laatujaosto päättää kumppanuus- ja yleisavustusten myöntämisestä. Kohdeavustuksista päättää viranhaltija.

Avustuksen käytölle voidaan asettaa erityisiä ehtoja, joista ilmoitetaan avustuksen saajalle myöntämisen yhteydessä.

Maksatus

Avustukset maksetaan myöntämispäätöksen saatua lainvoiman, ellei päätöksessä ole mainittu muuta maksuaikataulusta tai määritelty ehtoja maksamiselle. Päätöksessä voidaan myös määrittää maksuerät avustukselle tai määrittää se, että avustus maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella sen jälkeen, kun avustusten käytöstä on toimitettu selvitys.

Mikäli avustuspäätöksessä ei ole määrätty avustuksen maksamisesta, maksetaan avustukset seuraavasti:

- a) alle 10 000 euron avustukset yhdessä erässä
- b) 10 000 – 49 999 euron avustukset kahdessa erässä
- c) 50 000 – 99 999 euron avustukset neljässä erässä
- d) 100 000 euron tai suurempi avustus kuukausittain

Avustusten käyttötarkoitus ja mahdolliset muutokset

Myönnetty avustus on käytettävä hakemuksessa mainittuun tarkoitukseen tai avustuspäätöksessä rajattuun toimintaan. Avustuksen saaja on velvollinen ilmoittamaan Pirkanmaan hyvinvointialueelle viipymättä avustuksen käyttöön liittyvästä merkittävästä muutoksesta tai merkittävästä muutoksesta avustuksensaajan toiminnassa. Perustellusta syystä avustuksen käyttötarkoitusta on mahdollista muuttaa toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä. Mikäli avustusta ei ole käytetty kokonaisuudessaan myönnettyyn tarkoitukseen, on käyttämättä jäänyt tai muuhun tarkoitukseen käytetty avustus tai osa siitä palautettava sen myöntämälle taholle. Avustuksen käyttöaikaa voidaan jatkaa perustellusta syystä.

Hankinnat ja palkkojen maksu

Hyväksyttäväksi kustannukseksi avustuksen osalta katsotaan sellaiset kustannukset, jotka ovat avustettavan toiminnan kannalta tarpeellisia ja määrältään kohtuullisia. Julkisia hankintoja koskevat oikeusohjeet on huomioitava, kun tehdään hankintoja avustuksella tuettavassa toiminnassa. Lisäksi avustuksen hakija sitoutuu selvittämään toiminnassaan käyttämiensä toimittajien taustat ja hankinnat on tehtävä vastuullisilta, yhteiskunnalliset velvoitteet hoitavilta toimijoilta.

Mikäli myönnettyä avustusta käytetään palkkoihin tai palkkioihin, on avustuksen saajan huolehdittava ennakkipidätyksen toimittamisesta ja muista lakisääteisistä maksuista.

Tarjouskilpailuun osallistuminen

Mikäli avustusta saava järjestö osallistuu Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestämään tarjouskilpailuun, huomioidaan avustukset tarjouskilpailussa julkisista hankinnoista annetun lain ja säännösten muiden oikeusohjeiden mukaisesti. Järjestö on velvollinen ilmoittamaan saamansa avustukset, lainat ja takaukset tarjouksessaan.

Avustusten käytön valvonta

Pirkanmaan hyvinvointialueen avustukset ovat julkista rahoitusta, joihin liittyy kiinteästi julkisten varojen käytön valvonta ja tilivelvollisuus siitä, mitä avustuksella on saatu aikaan. Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpito ja tilitarkastuksensa lain edellyttämällä tavalla. Lisäksi kirjanpidosta tulee pystyä seuraamaan avustuksen käyttöä (esimerkiksi oma kustannuspaikka, projektitunniste tms.). Avustus on kirjattava kokonaisuudessaan myöntövuoden tuloksi yhteisön kirjanpidossa.

Vuosittain myönnettävien avustusten käytön valvonta toteutetaan seuraavan vuoden aikana erikseen ilmoitettavana ajankohtana. Avustuksen saajan on toimitettava tarpeelliset dokumentit, joista voidaan seurata avustuksen käytön asianmukaisuutta. Tarvittaessa avustuksen käytöstä on annettava erillinen selvitys.

Mikäli avustusta saava järjestö tuottaa palveluja, on palvelujen tuottaminen ja yleishyödyllinen toiminta erotettava selvästi toisistaan - joko erilliseen säätiöön tai yhtiöön, tai omalle kustannuspaikalle. Avustuksen myöntäjällä on oikeus tarvittaessa tarkastaa avustuksen saajan kirjanpito, hallinto sekä tehdä toimintaa koskevia tarkastuksia. Avustuksen käytöstä pyydetään raportti. Pirkanmaan hyvinvointialue voi käyttää valvonnan toteutumiseen sisäistä tarkastusta, jolla on myös mahdollisuus arvioida Pirkanmaan hyvinvointialueen valvonnan toimivuutta ja konsultoida sen kehittämistä.

Järjestöllä, jolle myönnetään vähintään 100 000 euron suuruinen avustus, on oltava taloussääntö, jossa selviää, kuinka järjestön taloutta hoidetaan ja valvotaan. Taloussääntö tulee toimittaa hakemuksen liitteeksi. Avustusta hakevan järjestön on järjestettävä hallinto ja talous voimassa olevien lakien mukaisesti ja toiminnan laadun sekä laajuuden edellyttämällä tavalla.

Takaisinperintä

Avustuksen saaja on velvollinen palauttamaan saamansa avustuksen Pirkanmaan hyvinvointialueelle, jos

- Avustusta käytetään muuhun kuin siihen tarkoitukseen, mihin avustus on myönnetty tai johon avustusta on päätöksen mukaisesti saanut käyttää
- Avustusta ei ole käytetty avustuspäätöksen mukaisena aikana
- Avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja ei ole noudatettu avustuksen saajan taholta ja menettelystä voidaan katsoa olevan vähäistä suurempaa merkitystä
- Avustuksen saaja on antanut Pirkanmaan hyvinvointialueelle virheellisiä, harhaanjohtavia tai puutteellisia tietoja avustusta koskien
- Pirkanmaan hyvinvointialueelle ei ole toimitettu avustuksen saajan toimesta ennalta ilmoitetussa tai kohtuullisessa ajassa sen pyytämiä tietoja avustuksen käytön valvomiseksi
- Yhteisön taloudellisesta tilanteesta johtuen sen toiminnan jatkamiselle ei ole edellytyksiä
- Avustuspäätös muuttuu muutoksenhaun johdosta
- Avustuksen saaja ei ole noudattanut toiminnassaan Pirkanmaan hyvinvointialueen toimintaperiaatteita, hyviä tapoja tai voimassa olevia lakeja ja asetuksia

Viranhaltijapäätöksen perusteella voidaan keskeyttää avustuksen maksaminen selvityksen ajaksi, mikäli on aihetta epäillä takaisinperintäedellytysten täyttyvän. Avustuksen saajalle voidaan esimerkiksi asettaa määräaika asiantilan korjaamiseksi. Mikäli avustuksen saaja ei korjaa määräaikaan mennessä tilannetta tai on ilmeistä, että asiantilaa ei ole mahdollista korjata tai se ei tule tapahtumaan, ryhdytään toimenpiteisiin maksetun avustuksen takaisinperimiseksi. Takaisinperinnästä tehdään toimivaltaisen viranomaisen päätös.